

Baltijas Semkopis.

Apsteļamā:

„Balt. Semt.“ ekspedizija, Rīgā, pilš. Raķu-celā № 6 (Bafarā) un redakzija: Jelgavā, Ratoļu-celā № 2. Vēstam Rīgā: Schilling'a, Kapteina un Luķawa grahmatu-bodis un pē kopmana Lerchendorff, pilš. Raķu-celā № 13. Zitās pilšētās: mīšas grahmatu-bodis. Uš laukēem: pē pagasta = walbehm, mahzitateem, skolotajeem, 2c.

5. gads.

Rīgā, tanī 10. janvārī.

Maķfā:

Ar Veelkumu: par gadu 8 rub., par 1/2 gadu 1 r. 60 f. Bej Veelkuma: par gadu 2 rub., par 1/2 gadu 1 r. 10 f. Par pēsuhtišānu ar pastu uš latru eļemplari, ween' alga waj ar jeb bej Veelkuma, jāmaķfā 60 kap. par g. un 35 kap. par 1/2 g. E l u d i n a j u m u s pēnem mīšas apsteļamās weetās pret 8 kap. par šītu rindmu.

№ 2.

Lihdi ar Baltijas Semkopi ik nedēlas isnaht Veelkums ar stahsteem un derigu lajka-kawēli; maķfā 1 rub. par gadu, 50 kap. par pušgadu.

1879.

Pasinojums.

Deemschehl mehš wēlti ešam zerejušči, ka tee zeen. abonenti, kas no pērnā gada un no ņenakeem gadeem par „Balt. Semkopi“ wehl naw aismakšajušči, šcho ņawu pēnakhumu ispidihš gadam beidsotees. No wairak ne kā 2000 rublu leela parada tīfai kahdus pahrs ņintu rublu wareja isdēšt. — Pa tam atkal jau leela daka ir pasteleta uš kredita; naudu solahš „drihsumā“ atsuhtit, kā jau alahš. Bet nu zelahš tas jautajums: kā redakzija lai ispidā ņawus pēnakhumus, ja tas alahš tā eet? Winai jau tā ir deesgan to zihninu — kadehl winai wehl tahdas gruhthibas ušlitt? Waj tas ir latwiski, waj tas ir patriotiski?!

Mehš ņinam, ka daščhōs abgabalds teescham naw weegli ar naudas suhtišānu; tadehl mehš ari ešam pazeetūšchees. Bet waj tad nu gada laikā nekad nebija eespehjams to darit! Mehš ari ņinam, ka teem wihreem, kas ušzihīgi un patriotiski nopuhlejahš muhšu awiši isplatit un kureem mehš tadehl ešam ņirņigu pateizibu paradā, — mehš ņinam, ka ir wineem deesgan darba ar lasitaju un naudas ņawahščhānu; bet kadehl tad wineem tā atmaķfā par kreetnu un tautištu darbu?

Mehš ešam ņolijušchees, paradneeku wahrdus isflubinat. Wums ņirds eeschehlojahš, mehš to wehl nepehjām darit; mums reebj katrs wahrdinšč, kas ņanetu kā neņlawa daščheem tautescheem. Mehš pazeetiņmees wehl, zeredami ka beidsot tatschu uswarehš wihriščhš tīkums ari ņhini leetā. Mehš gaidiņim lihdi 20. februarim. Kas tad ņawu wezo paradu nebuhs aismakšajis, to mehš pē wahrda atgabhināņim. Bet kas tad par ņaweem šchi gada eļemplareem wehl nebuhs eemakšajis, teem ņawu awiši wairs nepeesuhitiņim.

Redakzija.

Saimneezibas nodafa.

Moderneezibas riški.

Ahrņemēs ir jau ņen atradušči, ka labibas-kopschana laukņaim-neekeem ne domat naw tīk eeneņiga, ka lopu-audņināschana. Lopu-audņināschanas wišu ņwarigakais eeneņschanas-awots ņinams ir pēens, un no wina ņagatawotais ņweests un ņeers; bet apeeschānai ar pēenu wajaga buht ismanigai un tihrai, jo zītadi par ņweestu un pēenu maļ naudas panahš. Pēe mums ir pēena eewahščhāna un ušglabāschana loti truhziga. Ušglabāschanas-riški ir pa leelakai dakai koka, kadehl tee loti gruhthi tihrijami un no ņahhščhānas isņargajami. Tadehl ir bleka-trauki leetojami, no kureem ņihmejumus paņneesjam:

Lai buhtu pehž ņlaukščhānas redņams, zif pēena gows dob, ir derigs blakus stahwoščhais mehriščhānas-ņpanis, kurešč zaur eelodetu glahji un uš winas laņameem ņkaitleem rahda rīrtigu stopu-ņkaitli, kuri ņpani atrodahš, un zaur to no ta darba jeb gruhthuma ar stopu mehrit atņwabina. Pehž tam leiž pēenu zaur pēena-ņeetu, kahdu blakus-stahwoščhais

ņihmejumus rahda un kurešč pehž-stahwoščhā pēena-traukā uš mata eepaļ, un kuream ir dibins no ņmalķa drahts-pinuma; zaur to teef

pēens no wīņeem, winā ešoņcheem netihromeem tihrits. Šchis 30 stopu leelais un ar alwu iswahpetais (verzinnt) dšels-bleķa pēena-ņpanis, ir ee-apahšč, zaur to pēens drihsumā paleef wehšs. Zaur ņpana augstumu kreiĵums no pēena ahtri un pilnigi noščkirahš.

Šchim ņpanim peepaļ ta šchē ņihmetā kreiĵamā karote.

Mehš dotum ņaweem zeen. lasitajeem to padomu, lai mehĵinajums ne-ņnahktu par dahrgu, pehž ņcheem ņihmeju-meem ween ņchos traukus no ņemju klemņereem, kureem wajadņigas isweizibas pa leelakai dakai truhšt, nelitt pagatawot, bet eepreelšč

maķakais weenu preeļščihmes-eļemplari eegahdatees, lai waretu ņchim modelim zaur pēeđiņwoĵumeem nolitto weidu noņtatitees. Ar to mehš nebuht ne-ešam gribejušči ņazit, ka eespehjams buhtu paščheem ņchos rihkus lehtaki eegahdatees, bet ešam turpreti tanis domās, ka daritu labat', raņi no ņapihščhānahm isņargatos, ja ņchos traulus, zif winu wajag', no kahdas leelas magasihņas nemtu, kura winus taņni no ņabrikas dabon, kura zaur tahdu ņagatawoĵamo daudsumu teescham lehtaki war dot, ne kā muhšu amatneeki.

ņweesta muĵā eetitt. Šcho ma-ņchinu ņauz par Dahnu ma-ņchinu, un wina ir pēhreneĵā leelajā pēena-rahchoĵumu is-ņahdē par to wišu leetderigako ņchini ņinā atraņta; wina maķfā 65 rubli. Kad nu ņweests ir wafarā daudņreis mihštis, tad ir tahdas ņweesta-kukamas ma-ņchinas eegahdaščhāna loti eene-ņiga. Šweestu ušleef uš apala, kustoņcha dibina, kuream rīnki apkahrt ir ņobi, un apleiĵ, winu greeščhotees, weenumehr ar fri-ņchu uhdeni un zaur koniņko ripu-rulli winšč teef kreetni ņakults. Šchahdu maņchinu ņena ir no 70 rubl. ņahfot.

Ja gribam garšču ņweestu dabut, tad ņinams wajaga pēenam un kreiĵumam, kamehr tee wehl ņalbi, par ņweestu palitt, preeļšč ka ta maņchina, kuras ņihmejums ņchē peelitts, ir ņewiņčki deriga. Wina uņnem ņewi weena pēena-ņpana ņaturu un ir tā eerikteta, ka, kad ņweesta-kulščhāna ir bei-guņehš, to ņweesta-muĵā ešoņcho kuņinajamo weegli war iņnemt, muĵu paņchu no ušleekama noĵelt un tihrit. Glas-ņehrajs, kurešč pēe welbomĵa pēe-ņiiprinats, ne-atlauĵ ne weenai paņchāi etas pilitei

R. Moderneeks.

Par gowju flauſſchanu.

Gows apron wiſai ahtri ar zilweku, kas to flauz. Ta ir ne-meeriga un reiſehm pat peenu aiſtura, waj nu pa wiſam jeb tika pa dakai, ja pupus aiſtar ne-apraſtas, ſweſčas roſas. Weenai flauzejai ir weegla, otrai ſmaga rofa; weenai ſchahdas, otrai atkal tahdas ſawabas eeraſčas pee flauſſchanas, un to wiſu gows pilnigi ſajuht. No ta nu noprotams, ka tur, kur flauſſchanu iſdara wairaf perſonas, katrai ik reiſas weenas un tahs paſchas gowis jaſlauz. Ar gowi, kas pirmo reiſi flauzama, ja-apeetahs jo ruhpiſgaki un flauzot ja-iſmeklè alaſch ta labakà un iſweizigakà flauzeja, zitadi waretu notift, ka jaunà gows dabon niſus un pehſaf ar to ir leelas publes.

Tahlaki jaruhpejahs, ka flauzamo gowju ſtalòs walda pilns flufuns, it ihpaſchi pa flauſſchanas laiku; jo katra meera-trauzeſchana waretu ſlahdet peena doſchanai. Flauzejai wajaga pee flauſſchanas ſlahet buht ar wiſeem ſpehkeem; flauſſchanai ja-noteel ar wiſu rolu un ne tà, tà zitàs weetas warbuht ir eeradums, tika ar diweem pirkſteem; beidsamà flauſſchanas wiſe tika war notift uſ beigahm, kad pehbejee peena pileeni iſ teſmina iſflauzami. Ja peens flauzenè ſtipri puto, tad ta ir leeziba no labas flauſſchanas, un jo ahtraki teſmins top iſtulſchots, jo labaki.

Gowij ir katra puſè weena, tà ſauktà, peena ahdere, kas peenu noſchir, un ſchih ir atkal ſchirtas diwàs nodalàs, weena wairaf uſ preeſchu, otra wairaf uſ pakatu. Bet katrai no ſchihm nodalahm jeb ahderehm ir ſaws iſtezeſchanas kanals, wiſeem paſiſtamee pupi. Pee flauſſchanas tadehl ſchi organiflà eerikte zeeſchi eewehrojama, lai abi pupi weenà puſè netop weenà reiſè flaukti, bet ar weenu rolu jalerahs pee tahs peena ahderes pupa, kas ſtahw labà puſè un ar otru atkal pee tahs, kas kreifajà puſè. Tà tika iſdoſees teſmini pilnigi iſtulſchot. Bet wehl labaki tas buhs iſdarams, kad flauks pahkrufstus, t. i. weenu preeſſchejo pupu no weenas un otru pakalejo no otras puſes.

Flauzeja ari nebrifft gowis grufstut un fiſt; ar winahm wajaga meerigi apeetees un tà tahs ari wiſlabaki buhs waldamas. Ja gows ir ſahdas mainas dehl, kas tai pee teſmina waj pupeem atrodahs, nemeeriga un nelaujahs flaukt, tad to flauzot wajaga ſahdam otram zilwekam luhſot ſawaldit un apmeerinat, bet tika ar glaudifchianu ween; jo ar ſiteeneem un brihdinu tè ne tà laba nepanahks, turpretim wiau wehl wairaf eetrazinahs. Daſchureiſ ari iſdodahs gowi pee meerigas ſahweſchianas peedabut, kad tai uſ muguras, kruſta jeb aſtes tumumà, uſflahj ſlapju lupatu.

A. R.

Rà jauni ſiweni uſaudſinajami beſ mahtes peena.

Daſchreiſ atgadahs, ka lopu mahte dſemdejot jeb iſhi pehſ tam aiſeet poſtā un tad nu ir ne-iſprotama leeta, ko lai eefahf un dara ar at-

liuſcheem maſajeem lopineem. Tika zaur ihpaſchi leeleem publineem un uſzihtibu tos warbuht wehl waretu uſturet, un par to laifam ari ne maſ nebuhtu jabihſtahs, ihpaſchi tad nè, kad maſee bahreniſchi no labas fugas, ja tika ſinatu, tà wiſpareiſigaki pee darba ja-eet un ar ſelmi jadara.

Warbuht, ka ſchahs rindinas pa dakai iſpildihs ſcho noluhku. Rahds ſemkopiſ rakſta par jaunu ſiwenu uſaudſinaſchianu tà:

„Preeſch ſeſchahm nedelahm mana Anglu zuhzene, ſmulſ lops, atneſahs ar 10 ſiweneem un pee tam noſprahga. Geſahſot tureju ari ſchos par paſudufcheem un tizeju, ka tahdus lopinus beſ mahtes peena nebuht naw eefpehjam uſaudſinat. Tomehr kad nu ſchee bija no loti labas fugas, tad gribeju wiſmaſakais mehginat, daſchus uſturet pee dſihwibas. Pats preeſch ſewim eſatureju 2, un tos zitus atdewu ſaweem laudihm un ſkolotajam, kas mani pehſ wineem luhdſa. Pirmà deenà dewu ſiweneem dſert friſchu, patlaban flauktu gowu peenu zaur ſtebuliti, kuras mutes gals bija aptihts ar pakulahm, otrà deenà tee jau ſahſa paſchi no ſchihwja dſert un treſchà deenà teem wairs ne-waijadſeja ne ſahdas peepalihdſibas, nu tee dſehra it brangi weeni paſchi. Kad teem ſtali bija par auſtu, tad tos ſinams no tureenes tuhlin iſnehma un eeneſa kufnà, kur teem ſahdà faktinà ſalmu midſeni eetaiſija. Bet ir tè beidsot nebija deefgan ſiltuma, ſiweni ſahſa panihft un weens no teem noſprahga gandrihſ jau 14 deenas weſs buhdams, otru pehſ tam eeforteleja aij uguns-kura jo ſiltakà weeta un no ta laifa tas ſahſa atkal aſpirgt un augt itin kreetni.

Pee maueem laudihm lopini noſprahga ar laiku itin wiſi, tà ſaprotams, nepilniga ſiltuma dehl; tur pretim ſkolotajs, kas teem bija gahdajis wajadſigu ſiltumu, uſtureja no iſchetreem trihs pee dſihwibas.

Man wehl japeemin, ka ſchee ſiweni tika maſ ir iſſchirami no agrakajeem, kas no mahtes paſchas tapa uſſihditi.

No tam tad nu war redſet, ka ir gan eefpehjam tahdus maſus lopinus ari beſ mahtes uſaudſinat, ja tika grib papuhletees. A. R.

Wiſpahriga daſa.

Prahts un ſirds.

(Saruna gara ſeemas watarà pehſ Herdera no Bahrgalwa.)

(Turpinajums.)

„Tè nu mehſ eſam uſ riktigà zeta,“ jehni eefauzahs, „to, kas panahkumu rada, tika prahts war pahraubit. Sirds apreibina un tamdehl wina ne kad newar dot ſkaidru pateefibu par ſahdu leetu paſaulè. Wina dod waj nem par daudſ un tamdehl wina newar ne kad gaiſchi un ſkaidri dot waj nemt. Wina alaſch lidinajahs tumſchumà, ſtaigà maldidamahs; weenigi prahts dod gaijmu un pateefibu. Prahts

Sadſihwe un ſiniba.

Tagadeis pahweſts Leons XIII. (ſt. lp. 12). Zeen. laſitaji atminſees, ka tagadeis pahweſts wehl naw gadu weſs ſawà amatà, ka wiau par Pehtera pehſ-nahlamo un Kriſtus weetneeku wirs ſemes Romeſchu katotu kardinatu ſapulze iſweh-leja ſchi gada 8. februari, pehſ tam, kad 28. janwari pahweſts Pius IX. ſawu Ciropà daſchadà ſinà eewehrojamo dſihwes gaitu bija nobeids. Miruſchà pahweſta bildi „Balt. Semk.“ ſaweem laſ. paſnebdſa drihſ pehſ wina nahwes wehſis, bet toreis nebija ne uſ ſahdu wiſi eefpehjam ari jaun-ezejto pahweſtu bildè dot redſet, tadehl tas tagad noteel un ſchè krah wehl iſſas ſinas par tagadejā pahwehſta ſenako dſih-wes gaitu.

Pahweſts Leons XIII. ir dſimis Italijas maſà pilſehtinà Karpinetu 1810. gada 2. martā un buhs tadehl pehſ maſ mehneſcheem jau 69 weſs; wina ſenakais wahrds ir Joachimſ Pehſchi. Kad jauneklis buhdams bija ſahdas garidſneeku atademijas turſu nobeids, tur teſas ſinibas ſtudeerija, tad Joachimſ Pehſchi eſtahja baſnijas deeneſtā un bija ſawà jaunà amatà wiſai iſchaltis un darbigſ. Par daudſ, daudſ ziteem garidſneekem Joachimū pajehla wina bagatas garadahmanas, ſupra apnemſchanahs un iſdarifchana un eefpehja, zitu zilweku buhſchianas ſapraſt, tanis gaiſchi eedomatees. Zaur to tad ari notika, ka pahweſts wiau drihſ ſahſa eewehrot un wiau ſawà ihpaſchà deeneſtā peenehma, ſwarigàs darifchanaſ wiau tà ſawu ſuhtni (delegatu) uſ daſchahm puſehm ſuhtidams. 1843. gada Pehſchi kluwa ezejts par erzbiflapu Damietè (Egiptè). No tureenes pahweſts wiau pehſ iſſa laifa pahzehle uſ Briſeli, Belgijas galwas-pilſehtu, par pahweſta nunzija (ſuhtni) pee ſehmina Leopolda I. Briſelè buhdams wiſch iſſajajahs par klerikalū partijas ſirdigu preekriteju. No Briſetes wiau ezejla par erzbiflapu Perubſchija (Italija) un ſchini weeta buhdams wiſch ar leelu uſzihtibu ſtrahdaja, teologiſtus rakſtus un ſinaſchianas pee laudim eewest un iſplait

un ar ſahdu noluhku wiſch Perubſchija dibinaja baſnijas (= garidſneeku) ſeminaru un zitas baſnijas ſkolas. Ihſi preeſch ſawas nahwes Pius IX. wiau ezejla par ſawu kamerlengu (til daudſ tà miniſteri) un ne buht newareja zeret, ka Joachimſ Pehſchi tils par pahweſtu, tamdehl ka kardinatu konlawe ne kad nemeſhja tahs perſonas, kas, tà kamerlengi, nomiruſchajam pahweſtam bija wiſai tuwa ſahwejuſchas, uſ pahweſta trehſta pazelt, bet ar Joachim Pehſchi iſnahja zitadi. No 62 kardinaleem 47 bija winam ſawas baſis dewuſchi.

Jaunais pahweſts ir garſch no anguma un meefàs pawahjſch; wina waigs lee-gina no zetas gribas, leelas ſapraſchianas, bet ari labſirdibas. Baſis winam ir ſkana, waloda miſkſta un runa aſprahtigi apdomata. Deeniſchlà dſihwè wiſch neſahs wiſai weentahſchi, bet pee ſawahm amata darifchanaſ wiſch alaſch parahdahs majetetes gobidà. No wina ſenakàs dſihwes ſpreſſchot jaleezina, ka wiſch peeder pee mehreno partijas un no tam zerams, ka lihſſchinigà pahweſta politila no ſawa ſingruma pamaſahm atlaidees un peenems meera domas, ihpaſchi pret Wahziju. Paſchd pehbejt laikà ari parunaja, ka ſtarp pahweſtu un Wahzu ſejaru pihs nolihgums drihſumà gaidams.

M. S.

Albalfs uſ „atſaulſchianos no Jelgawas.“ *)

Pret ſahdu iſhu iſwilkumu, ko „Baſſ“ bij tulkojis iſ Kreemu awiſes „Riſchliſj Weſtnit“, Conradi lungs, Jelgawas rihta mahzitajs, Latweſchu Awiſes 57. gadagah-juma 48. num. iſſtubinajis „atſaulſchianos no Jelgawas“; ta ir ſazereta aplam gudri, tika ſlahde ka ta nemas neber „par uſ taifſchianu dwehſelehm“. Ta iſchum un kuſt no greiſahm domahm. E. I. uſgreſch to, ko pats padara, „greiſas un aplamas lee-

*) Conradi Igs. ſawu „atſaulſchianos“ ir lizis drukat ne wiſ „Baſſ“, neſd ari „A. W.“, bet „Latw. aw.“, lam ar nineto leetu ne buht nebija dakas. Kad nu tà, tad mehſ ari ſawu zeen. lihſdſtrahdneeku ne waram wiſ atrahit. Red.

noškir preelšmetus un apluhko tos no wifam pusehm. Wifsch ap-
gajmo, bet negrib ar fawu swezi dedinat. Wifsch reds to, lam
wifsch peeker un aptausta to no wifam pusehm, tadeht wifsch ari
fin, kas winam ir un fo wifsch fanem. Jebichu wifsch lehnem eet,
bet wifsch eet droschi, un jebichu wina mantas naw ka uhdens lahjes
leetus laika neskaitamas, tad tahs par to atkal ir sposchi selta graudini;
tahs pastahw. Sirds pluhbu uhdens notel la kufdams sneegs no junteem."

Wahsas fritu wineem waloda un sazija, ka ta wis ne-efot; kad
sirde daudj dodot us weenreis, tad jau tamdeht ween tam, fo sirde
dod, newaijagot buht neriktigam un inihzigam; pa wifam otradi,
ichini daudjumā aba esot pastahwiba un pateefiba. „Prahts
schkir un dala," winas sazija, „bet wifsch schkir un dala, ka winam
patihf, pretabigi, un tamdeht ween wifsch ir wifa inihstuma un ne-
riktiguma awots. Prahts jadala, fo daba kopā fastahbijuse, ne maš
neluhlodams us to, kas mums la wesels parahdijahs; ihfi — bet nenemat
par launu — prahts dihra preelšmetu un padara tam degunu un
ausis kroplus. Als prahts, fainodama peesoboschana, taustidama gu-
droshona — ja, fo tee gan neipehji is jeb kuras leetas isfalt? Un
waj wini ari naw is latras leetas iskaluschji wišu, kas wineem patifa?"

„Tad tas naw ne kahds riktigs prahts," sauzja sehni starpā, bet
meitenes, us wineem ne maš neklausidamahs, slaweja jo projam sirde
eespaidus. „Sirde," winas sazija, „usnem wifus preelšmetus tahdus,
kahdi tee ir, kahdus daba tos taisijuse; sirde nesadala un nesadrupo,
tamdeht wina ari rada til leelus, til pilnigus panahlumus. Waj
weens sirde eespaids mums nemahza wairal ne ka simts prahta
eespaidi? Waj sirde nerok un nejuht dšilaki un nenešs, ta falot, ne-
redfamas leetas pee gajmas? Zil daudj pateefibas ne-atronahs sirde
simpatijas un antipathjas (peewillschana un atstumschana jeb taisnati:
lihdsiga un otrada [pretiga] juichana). Bahrgalwis, no ka aklais
prahts ne wahrdina neshu, ja, no ka wifsch few ne wahrdina nespehji
isflaidrot, kad ari wifsch tahs flaidri reds? Zil daudj nesajuhst jau
pat behrens un katrs firfnigs zilwels jau pehz pirmā flaidra eespaida!
Zilkihof ka wifsch to few grib isflaidrot un eespaidu sahj sadalit, te
pateefiba ir projam; wifsch prahtodams eespaidu isgaisina un eeprah-
tojahs pats melos eesfcha."

Te h w s. „De nu man ja-eet prahtam patihgā, meitenes, bet
juhš ari pa uifni ar wina apejatees. Ari pirmahs eespaids ir prahta-
un ne wis sirde eespaids. Tikai janoschir gudrodams prahts, fo dajch-
fahret pahrgudribu dehwe, no wesela prahta; schi pehdeja ir labais
eespaids, pirmajam peeder wehlfakā gudroschana. Pirmahs eespaids
ir gan swarigs, tadeht ka to usnem bes aisspreedumeem, ahtri un pilnigi;
bet wifsch tatschu war ari buht neriktigs un tadeht japahrlabo. Kad
juhš us prahtu graijatees, kas wina pahrlabo, tad graijatees labaf us
peedschwojumeem, kas prahtu us tam peespeesch, kas winam pirmo no-

bildefumu apwehrsch waj daudsfahrt ar sahpehm sadala. Eespaidu
taisni us firde muhsu pasaulē naw; teem alafsch ja-eet zaur prahta ro-
beschahm; labi, ja wini zaur ihstenajeem wahreem ee-eet! jo prahtam
ir ari wiltigi wahrti."

Meitenes. „Un kuri tad ir tee wiltigee wahrti?"

Te h w s. „Wina ir wairal ne ka weeni tahdi, bet lai jums
naw jagaida, tad ka pirms minejchu prahta spekulazijas wahrtus.
Redseet, zaur teem ne weens preelšmets newar wesels eekluht, tikai
ehnas, un par nelaimi neriktigi nonemtas, kroplinas ehnas, ka juhš
tahs nofauzajt. To dajchi filosofu sauz „abstraheret," t. i. no-
jehdseenus lihof krefflam isgehrbt; bet daudjreis wini ari teem norauj ahdu
un kahdus lozellus lihdsā. Ar tahdeem filosofeem jums atlauju darit
pehz patihschanas. Ar fawu abstrahizju wini retam panahf kahdu
eespaidu; wini ari negrib sne kahda panahft, wini tikai grib prahta
robeshas sibenus mest. Wineem ne weens netiz, jo wini paschi few
netiz, bet par to wini jo wairal strihdejahs un dur wahrdus us eesmeem.
No tahdeem fargatees, mani dehli, un ustizatees labam, weselam prah-
tam; gudrodamais prahts jums sghu solidams eedod wahrtinuis
(= firneflu ihflus). Tas ta lihdsinams, meitenes, ka grahmatu lasi-
damas juhš gribetu eepreelšch wifus a, e, i, o, u is tahs isnem; waj
tad jums lasischano buhs weegla un patihfama?"

Meitenes. „Ar ne, teht, waj tad mehš par wetti esam mah-
zijušchahs sahrt? Un tad jau abstraheretee wahrdi isstaititos til zauru-
maini ka saichaudita armija."

Te h w s. Sawada lihdsiba, bet ne kas nefait; peeleezet wehl,
ka tad wahreem buhtu wifas azis isfchautas (woofaki ir wahrou azis),
un ihsteni to dara daudsfahrt gudrotaji. Wini wifu eeranga un pa-
mana, tikai leetas garu ween ne; tas wineem isfchamuz, jo to newar
sadalit. Tadeht lafeet, mani behrni, alafsch riktigi, ne weena burta
ne-islaidami. Tapat dareet ar saweem pirmajeem eespaideem; tad
buhs juhju eespaidi, ja Deews wehlfels, lai tee buhtu pirmee waj be-
dšamee, lai juhš teem dotu weetas gara waj firde, tee buhs til pateefigi,
riktigi un panahwigi, zil ween wini war buht preelšch tahda nabahfiga
radijuma, lam tikai dimi azis un weens zilwela prahts, tamdeht ka
winam ari tilai weena sirde bija jadabon. Za juhju prahts ir wesels
un tura kreetnu wakti, tad wifsch ne ka biwejada un neriktiga ne lai-
dihš zauri, tad wifsch pasajcheertu noprasa pasi, pahrmekle ari wehl
wina zela fomu; tad wifsch ari taisjahs leschas pahrmeklet, tad winam
naw wairs labas domas no zelneeta. Bet ari scheitan wehl ir eespeh-
jams malditees. Tatschu wahrtu fargam jabuht gudram un godigam,
un ja wifsch is fama pascha wainahm (pahrschattichanahm) mahzahs, tad
wifsch ar laiku ar weenu masaf pahrschattisees; un tas ir wijs, fo no
wina war pagehret. Tikai no Deewa puses, behrni, nenopsteet tam-
deht prahta wahrtus, ka wahrtu fargs wainas padarija! Pehz patee-

tas," saweem tuwateem. Scho atfautschanos islafuscham, man bij it newilschum ja-
isfauzahs: O vanitatem hominum!

Conradi L. eesahf: „Walsa 3. num. lafita sinofchana" jeb latwifki fakot, „Walls"
esot fawā 3. num. neshs sinojumu par manu runu Krona-Wirzawas stolas swehtids.
Kats, kas wehl nebuhtu to num. lafijis, war pats pahreezinatees, ka „Walsa" tahda
sinojuma naw. Tur tikai atronams tahds ihfi iswilums, isfulois is „Nischstij West-
nika" X. gabagahjuma 225 num., fo aridfan „Walls" peesihmejis flaidreem wahreem
un nemaf naw tihlojis isdot par fawu sinojumu. Tas ir „Nischst. Westn." sinojums.
Pahscham laundarim C. L. eet sezen. Laikam nemahf kreewifki! Bet waj tadeht C. L.
peelshjahs „Latw. Ww." lafijateem tihlot eeteift, ka „Walls" zelot preelšchā gluschji
greifas un aplamas leetas? Conradi L., ka fkan astofstais hauflis?

Es esot uslahpis latederi un nehmees wifā mutē greest sawus wahrdus Con-
radi L. Deewa wahreem pretim. Scho teilmu newar zitadi saprast, ka kad es buhtu
tishchā prahtā fainojis Deewa wahrdus. Tē es atfauzas us wifseem zeen. klaufitajeem.
Kats no teem war apleezinat, ka es ne ar puschplehstu wahrdinu ne aishnehu C. L.
runu, ja wehl wairal, ka es pat ne pagrafijos ne us to pufi. Un C. L. pats, pee
manahm kahjam sehdebams, tatschu flaidri dširdeja sawahm aušim, ka es runadams
ne pawifam ne kuwu mutē nehmis, ne Deewa nesh waina. Ka es sawus wahrdus
esot greesis wina Deewa wahreem pretim, to C. L. tihri no mehles isfihdis. Con-
radi lungs, ka fkan astofstais hauflis?

Wehl kas no janna! C. L. esot tani reisā bijis ezejels par runu un kahrtas
wadotaju — (latw. kahrtibas wadonis). Man finams, ka to sapulzi isfihloja un
sawauza Kr. Wirz. pag. walde. Wifas sapulzes un runu kahrtibu wadija pag. wez.
Ufmana L. Galda kahrtiba pee goda meelasta, ja nemalbos, bij usdota stolu pah-
luhlam Benjamin L. Par dantichu kahrtibu gabdaja I. pag. preelšchneels Sifrina L.
Par wiersdrehbju kahrtibu gabdat bij usdots Rehdbberga L. Refinu, kura „kahrtas wa-
boschana" atliktu C. L. Til to sinu, ka C. L. bija ee-ajinats par goda weefi, lam

goda meelafis par brijwu. Ir es tiku ee-ajinats pee goda meelasta par brijwu. Tā
tad abi bijahm weenadi goda weefi. Melab wehl ne esu dširdejis, ka goda weefam us-
speestu tahdu gruhtu darbu, kahrtibas wadichanu sapulze. Kur nu wehl Wirzawneeki
tahdi neprahschas buhtu!

Mana runa esot bijuse leela mehles delbeschana. Nē, tā naw un nehji, nihfo
Conradi L. Warbuht Juhš runajeet ar mehli ween. Warbuht Juhju mehliete jaw
gluschji sadituse, jo Juhš beeshi un daudš runajeet. Runaschana ir Juhju amats.
Kā zitadi Juhš us tahm domahm buhtu nahlušchi, ka runajot mehle
dift. Es nerunaju ar mehli ween, pee manas runaschanas peedalahs daudš lihdsā-
libneeku, plauschans, rihle, balsetle lihds ar 2 pahri balša lenschu, zettās un mihstias
smaganas, augšā un apafsch schokki, jobi, luhpas, aplahreteee seijas mustuli, nerwi,
pa dalai galwas smadsenes u. t. t. Mana runaschana ir wingroschana ar scheem or-
ganeem, un wingrosjot til mustuli ka nerwi, newis isfuhd, bet peenemahs spehā.

Par stolu waldehm un lifumeem pabeidšis runat, C. L. wehl peemetina no sa-
was puses: „un ar wifā gajmotā pasaulē zitadi naw." Islafot tahs rinbinas, latram
jaleezina, ka C. L. pilnigi taisniba. Slaidri jabrijnahs, fo til tas Puhzifcha L., Nischst.
Westn. un Walls itad gribejušchi no tahm stolu waldehm un lifumeem! Bet deems-
schehi tilai tadeht isleekahs C. L. taisniba, ka scho wifsch ita rakstijis ar sawadu gu-
dribu. Naw wis runa bijuse no stolu, bet par laufftolu waldehm un lifumeem. Un
ka es ihfi pateefibu esnu runajis, tas ari no Juhju puses ir apleezinats zaur mahz-
Ufmana L. eelch „Baltische Monatschrift". Aridfan wifsch teiz, ka tas ne-efot ne-
kahds noslehumps, lam wehl tagad wifa muhsu stolas buhshana esot rokā u. t. t.

Esot wehijch ween, ka „wahzwaloda" ne-efot stolu lifumā mineta. To wehju
es atfahju jums, Conradi L., bet usrahdeet jete to paragrafu jeb „funkti" laufftolu
lifumā, kura buhtu noteifts, ka „Wahzwalodu" pagasta stolas buhs mahjit. Kreewu
waloda muhsu stolas ne teel mahjita „radeneezibas" dehfi un t. t. Radeht te C. L. to
„radeneezibas" eespeedis starp soju kahjinahm? Laikam gribedams norahdit, it

fibas fcheem jabuht teem weenigem un fwarigakeem wahrteem, kas uf ihstenu zilwezi aifwed; wijs zits ir fchahdas tahdas fleepenas tekas un aifsehtas wahrtni.

Sehni fita plaukstas un eefahka leelus wahrtnus ar wahrtnu farga buhdinu fihmet. Pafchi wahrtni ifdewahs plaschi, fmufti un gaischi, bija jauki welweti ar wirs rakftu:

„Prahtam.“ Sehni gribeja patlaban katra wahrtnu pufe usrakftit: „jo wina eefpaidi ir pateefigi un muhschigi,“ ka wi-neem farga buhdina azis eefrita; ta bija fchahdam wirsrakftam tihri ka par mehdischanu; jo kad wijs prahta eefpaidi bija pateefigi un muhschigi, kam tad wajjadseja wahrtnu farga. Wirsrakfts wahrtnu fahnds tatschu nebuhtu zita ne ka leezinajis, ta tikai: „Muhfu wahrtnu farga buhda, protokolos un ufmaniba ir pateefigi un muhschigi“ un to wini negribeja apfihmet. Wini tadeht otru usrakftu atmata un nepufchkoja wehl wahrtnus par uswarefchanas wahrteem.

„Bet, teht,“ mahfas fazija, „pirmit juhs teizagt Nr. 1, peeminedami, ka prahtam ari fleepeni wahrtni un tekas; waj jums nepatiftu ari Nr. 2 ifflaidrot?“

Te h w s. „Labpraht, manas meitas, otram lahrtam waretu pee-weft firde durwtinas. Ar fchihm ir jo bailiga buhschana, tamdeht ka te tikai tas teel eelaisis, kas ir mihkfeh, un tamdeht ka fchih durwtinas ta labpraht atdara. Pehz pateefibas fchih durwtinas ir aiflee-gtas, jo ari wifam mihlam wajjaga papreefchu zaur leelajeem wahrteem eenahft.

Sehni eefahka famus leelos prahta wahrtnus ifgresnot; iftruh-fchahs meitenes nehmas famas durwtinas aifstahwet un fazija: „Bet, teht, ka juhs wareet til zeets buht? Tee nesmukee leelee prahta wahrtni, fur wijs, wijs, pehrtiki un wehrfchi, lopi un zilwefi zauri eet: kas tahdos wahrtds lai noftahjees fahw, fur jagrustahs un jabrada par dubkeem. Muhfu durwtinas mums til tuwu, tahs mums til mihkas. Zaur tahm eeteel taifni dahra, un kas pee mums nahf, tas fmufti palozahs, jo durwtinas ir mafas. Zaur leelajeem wahrteem pee mums eenahkufchahs til dauds reebigas, til dauds fajukufchahs leetas; fche wijs nahf til lehni, til laipni —“

Te h w s. „Bet waj wijs atfal til lehni aifseet? Nepeekrahpjatees, mani behrni, ar fawahm firde durwtinahm; tahs jums war wairaf breefmu eelaift, ne ka juhs domajeet. Eefchah gan ee-eet mihligi, bet wehlah dur ta fchuhfka waj dedfina ka odses dfehluums, waj pa wifam wairs negrib projam, tamdeht ka fleepeni eenahzis. Polizeju juhs newarat, nedrihftat un negribat fauft, lai weefi ifdjen, jo juhs pafchahs wina ufnehmahf labpraht un if brijwa prahta, pat pret lifumu, zaur fchihm durwihm. Juhs tadeht baidatees no kauna un rahjeena, jeb waj jums mafakais ir bail, flaiji par wainigahm iffazitees, un ta tad dafchs weefis paleel fehfehahm jums par molahm un par fajukufchahu.

Waj juhs domajeet, ka wijs eefpaidi uf firde, pafthwigi buhdami, tamdeht ari ir patihfami? Ak, firdei ir mohkas un behdas, fo dafchs labpraht wehletos projam no jewis.“

Meitenes. „Gan, teht, bet tad piftais prahts firde moza; kad tikai no ta waretu wala tit!“

Te h w s. „Nedomajeet wis ta, mani behrni! Ne prahts, bet weefi dara mokas, kas firde eemahjo; tee fakrahpah firde feenas eefch-pufe, ta ka afins no wifahm pufehm ftraumehm uf leiju fcreen un proti tamdeht ka wina appetite wairs neteel apmeerinata un to ari wairs nefpehj apmeerinat. Pehdigi firde nahf iffamifchana par sawu behdigu ifftatu un par faweem weeseem, wina nomozahs, beg un wehletos labpraht fagruht, lai if winas pilfehhteem jauna firde ifzeltos. Echahdi eefpaidi, zil pafthwigi tee ari ir, naw wis mihli.“

Tagadeis pahwests Leon XIII. (St. Ip. 10.)

Meitenes. „Teht, bet kapeh tikai no kaunds pufes ween par leetu runat? Tatschu ir ari labi weefi, furu peemahjofchana atspirdfina, fafilda un atmafah.“

Te h w s. Tee weefi, manas meitas, nebihstahs no gaismas un prahta wahrtni teem naw par peedaufifchahu. Tee laujahs fewi ifflaufchinat, un prahts, firde wezakais brahli buhdams, pahrbaua winus ahtri un weegli; tikai tad ne, kad firde waj fwefchneeks par fewi pee wina fchahubifchahs modina. Tadeht bodu jums to padomu, fchim brijfehahm juhs durwtinas wehl aifdarit un firde un prahtu par to jo zeefehah beedriba faweenot. Lai firde labi ufwedahs un nemeffe ne kahdas aplinkas tekas, tad ari prahts pee-eefchahu pee winas ne-appehhtinahs.“

„Ai, teht,“ sehni fauza, „tas ta ne-eet. Sirde ir ragana un til-lihds winai ar prahtu kahdas darifchahs, tad wina to noperf, apmulfina. Wina negrib wis mahfa buht, bet alafch mihkaka. Wina ap sawu pafchu brahli lafstahs un tam lifche, lai fchis tikai ar winas

la es sawa runa buhtu teizis ka Kreemu waloda mahjama tikai radneezibas deht. Conradi f. l. Weljeet sawu atminu pulka. Tatschu dftudejat lo es teizu, ka Kreemu waloda ira tadeht mahjama, ka ta ir Walfis waloda, peeminedams wispahrigo laea deenestu, gaidamo teefas buhschahu pahreawajchahu un t. t. Un ka teem, kas grib mahjitees tahlat, ar Latweefchu „mehli“ ween nepeteel, teem janem palihga tahda no kulturas walodahm, un ka no tahm peekriht wispirms biidinat radneezij, Kreemu walodu. Radneezibas aprahbijumam nehnu Juhs autorus un muhsu tautas dfehmas. Kur paleel ta riidifchana, C. f. l. Atfal Juhs jan ne-efat eewehrojufchi, ka fan afstatais bauftis. Weidjot „Pahrmefchana: la Latweefchus apwahjinot, ehroti fan un t. t.“ Te C. f. l. kerahs pee manis pafcha, aprakfta mani uf to fmailako. Bet Conradi f. l. Waj Juhs nefineet ka ir grehtots pret rakfneela godu, aifskarot sawa pretineela perfonu? Tikai par pafchu leetu jaruna, perfonu pawifam naw ja-eewehro. „Atfchelu,“ lahdu jokus newaretu iftaift, nobildejat Juhs, kas tatschu dauds garali un teewali, ne ka es! Tatschu es ta nedarifchu, lai ir zaur manim buhtu peerahdits, kuras pufes pretineefi wairaf prot goda. Man tikai jabrihnahs par to, ka tahdam mahjitam lungam weenabi peekrahpjahs. Jaw ar to runu winam pawifam peekrahpees, bet wehl dauds wairaf ar zitahm leetahm. Es efot „pats par wahjeeti palizis“, tyrot familijas wahrdu „Eulenburg“, efot no pat jaunahm deenahm weenabi fahwejis apafch Wahzskolotajeem, mundeerinfch pehz Wahzu lahrtas, jaw ilgatus gadus ftudeerejat Leipzig un t. t. Gataws Wahjeets pehz Juhsu domahm, C. f. l.

Zit es pataifts par Wahjeeti, to waru tikai pateiftees Juhsu skolahm. Bet waj es pats palizis par Wahjeeti, to rebfehjm wehlah. No mafahm deenahm, tas ir behrna gaddes, es efot fahwejis fem Wahzskolotajeem. Ira teefa. Tebe behrna gaddes biju behrens, neba nu behrens pats few war iflaftees stolas un skolotajus. Kurp wezaki fuhrtija, bija ja-reet; fo skolotaji mahjija, bija jamahzahs. Leelals pa-aubfis ne-mahjeju til dauds Kreemu ka Wahzu walodas. No zita wareju darit, ka eet ftudeere-tees Wahzu uniwersitetes. Kadeht mani wezaki mani nefuhrtija Latweefchu jeb Kreemu

skolas? To nehija nebj muhsu apgabala, nebj muhsu gubernas pilfehth. Juhs, C. f. l., finat, kas muhsu stolas pahrwalba, tam blakus peekriht nolikt Juhsu peerahbijumu un nu ir Juhs eeraugeet, ka mehjs gan pateefchahm teklam pahrwahjoti. Bet waj tas wifur ifbodahs? iraid zits wajajums. Es jums pats efmu teizis ar sawu muti, ka es ne-efmu un negribu buht Wahjeetis. Waj jums ar to nepeteel? Mans familijas wahrds „Eulenburgs“ iraid ufspeefts tijis manam tehwan, kam wehl pawahda nehija, no Wahzu skolotaja un Wahzu ftrihwera. Tit drihs ka biju atfneedfis pilnu wezummu, eefneefu luhgumu, lai man atwehl „Eulenburga“ weeta peenemt „Puhziti“. Tiku atraibits. Toreif ari ftipri ween parunaja, ka drihsuna buhschot wispahriga rewififija. Un tas ir finams, ka pee tahs ta leeta weegli ifdarama. Gaidot to, darama is lihds fchim nokawejees. Bet es domaju: quod differtur, non aufertur*). Ja Conradi f. l. zitadi domd, tad winam atfal peekrahpjees.

Ka mans „mundeerinfch“ efot pehz Wahzlahrtas, to tikai war teift lungu ftroberfehchahs un modes fchurnaku nepratejs. To wakarum man bija mugura pafchu auftas, pelekas wadmatalas fwahrti, jaw preefch 2 gadeem pafchuhti pehz Frantfchu modes, un bifkas bij glufchi pehz Anglu modes. Aridfan C. lungam bija Frantfchu modes melni tuhfa fwahrti mugura. Ta tad mehjs abi buhtum pus Frantfchi, pus... nekumu eewehrojis Conradi lunga bifkas.

Puhzifchu Geberts jeb Eulenburgs, Cand. med. Zena.

*) Kas ufawets, wehl naw atnefts.

Neb.

miškakeem buhtu laipns un tā tad nemeeram un nekahrtibai naw ne kad gala."

Tehws. Un ko tad juhs wehlatees, sehni? Waj tad juhs gribeet firdi ismest pat pa wisam ahrā, tīfai lai tai nebuhtu wairs eefšana pee prahta? Sirdei japaleef sirdei, jo wina tīf pat peeder pee zilwefa buhščanas kā prahts. Bahrtu waktneeks ir pilšehtas labad, ne wis pilšehta wahrtu waktneeka labad. Laujeet, lai firds ari ir burwe, kas labpraht labrdina un apbur, par to jau prahts atkal ir prahts. Winam ir azis galwā un šams amats un peenahfums. Winam nedrihfti gribet ar šawu mahju lafšitees, bet par šchihš labumu gahdat. Un nodoma-jeet jele, ka wisas firdis ir tīf gresnigas (kofetes); ir ari wehl weenteefšgas, labas firdis, kas labpraht laujahš no prahta waditees un negrib winu peefrahpt."

Meitenes. „Tahs ir pa leelai dakai drušku mulfas firdis.“

Tehws. Waj juhs to šakat, meitenes? Tad sineet, firds ir alafsch mulfka, kad wina ir pa wisam bes prahta, zil gudra wina ari šewi turetu. Bet ko juhs atkal jauna šimejuščas? Kahdas škaištas durmtinas firdis dabujuščas, ar tīf smukahm bantitehm un wehl ar puķehm ispuščkotas! Tīfai atšlehga wehl truħfti.“

Meitenes. To mehš ari tuhliť uššimešim. Bet atšlehga šahw eefšpufē, tā ka mehš waram atšlehgt, kam mehš gribam. Teht, mehš neweem zitam ne-uššlehgšim, kā tīfai tam labam, tam mihtam, tam škaištam — tīfai pašargajeet muhs no nelahgajeem leelajeem prahta wahrteem!“

(Uš preešču beigums.)

Daschadas šinas.

No eefšjemes.

Peterburga. Aktiwas armijas wirskomandants, general-adjutants fon Todlebens ezejts par 7. Samogites grenadeeru-regimentes pahrwalbneeku. Regimenti šauks: „general-adjutanta fon Todlebena 7. Samogites grenadeeru-regiments.“

— Generalis Šurko ir ar 2. klafes Šurga ordeni apdahwinats un general-leitenants Šafarews par general-adjutantu pa-augštinatš.

— „Bratšč. Web.“ rakšta, ka Kreemijā ir šhini gadā pa wisam: 13,217 ahrštes, 1208 lopu-ahrštes, 375 sobu-ahrštes un 1900 apteeki. Tā tad isnahť uš 6615 zilwekeem weens ahršte. Kara-špehtu ahrstu škaišs istaiša 5935. Tā gandrihť isnahť uš 2600 eedšihwotajeem weens ahršte.

— P. g. 29. dezembri ir pee dšelfšzela stanzijas Gatščino weens no Peterburgas nahšdams pašafšeeru wilzeens ar pretšču wilzeenu šaduhruščees. 15 zilweki ir eewainoti, bet pa wisam nošfts naw ne weens; 7 wagoni tīfa šadragati.

Peterburga, 2. janwari, pusdeenā. Šchodeen notīfa 28. islo-šefšana no 5% pirma premijas ašleenejuma un leelakee winešti isnahza uš šcheem numureem:

200,000 rub. uš Nr.	8926—27.
75,000 " " "	10393—47.
40,000 " " "	7194—20.
25,000 " " "	15702—20.

3 winešti ā 10,000 rub. uš Nr.: 13577—32, 5686—28, 12752—44.

5 winešti ā 8000 rub. uš Nr.: 2752—14, 19727—22, 19160—44, 16260—15, 10057—46.

8 winešti ā 5000 rub. uš Nr.: 4083—13, 330—49, 10971—6, 15083—21, 5752—50, 5635—26, 1822—24, 3120—18.

20 winešti ā 1000 rub. uš Nr.: 1850—41, 6269—35, 176—18, 7629—18, 18666—21, 2778—9, 9148—41, 6406—12, 16384—42, 7750—14, 2648—39, 14122—9, 7195—18, 9599—40, 9377—2, 4364—46, 3353—10, 306—5, 5137—45, 3384—10.

Winešti ā 500 rub. uš Nr.: 1061—1, 1917—1, 7493—1, 9092—1, 12553—1, 6908—2, 13268—2, 16467—2, 17137—2, 12650—3, 17557—3, 17949—3, 18019—3, 1742—4, 2253—4, 2491—4, 4357—4, 7527—4, 11615—4, 17585—4, 19118—4, 509—5, 3767—5, 5792—5, 8503—5, 8728—5, 10572—5, 19267—5, 7353—6, 2743—7, 7179—7, 8086—7, 11739—7, 11749—7, 13279

—7, 16651—7, 17437—7, 17796—7, 19501—7, 420—8, 921—8, 1046—8, 9503—8, 13081—8, 15659—8, 15756—8, 17734—8, 2017—9, 3686—9, 11709—9, 12779—9, 16928—9, 19929—9, 5362—10, 8214—10, 13512—10, 15662—10, 1332—11, 3265—11, 13907—11, 15202—11, 17599—11, 18574—11, 596—12, 986—12, 1417—12, 3439—12, 13284—12, 13783—12, 17806—12, 18105—12, 18323—12, 18425—12, 42—13, 2497—13, 3295—13, 4793—13, 4963—13, 6993—13, 13225—13, 16280—13, 17751—13, 19041—13, 1938—14, 4619—14, 8055—14, 8405—14, 15558—14, 16054—14, 5670—15, 10967—15, 14634—15, 14911—15, 7092—16, 12596—16, 12925—16, 18058—16, 19080—16, 6966—17, 8020—17, 11434—17, 13420—17, 13552—17, 15199—17, 1967—18, 2936—18, 10439—18, 11621—18, 3237—19, 4484—19, 9423—19, 9478—19, 13788—19, 16301—19, 18881—19, 19368—19, 10314—20, 13482—20, 18302—20, 18463—20, 953—21, 2822—21, 16258—21, 6640—22, 11102—22, 12202—22, 15263—22, 16288—22, 2108—23, 2794—23, 2885—23, 7174—23, 8245—23, 15157—23, 4586—24, 18921—24, 3836—25, 7719—26, 6169—27, 8496—27, 8613—27, 15899—27, 16181—27, 19540—27, 1749—28, 11264—28, 19295—29, 6836—30, 8964—30, 9120—30, 10130—30, 19270—30, 19905—30, 2235—31, 3412—31, 12804—31, 13535—31, 15485—31, 15946—31, 17726—31, 18035—31, 3252—32, 7306—32, 10217—32, 12741—32, 16254—32, 5866—33, 8993—33, 16643—33, 4498—34, 2148—35, 6478—35, 7636—35, 12688—35, 13783—35, 15595—35, 1004—36, 9163—36, 14668—36, 2779—37, 8086—37, 11286—37, 17988—37, 19235—37, 10872—38, 12935—38, 13759—38, 14101—38, 15420—38, 16234—38, 5932—39, 7721—38, 10098—39, 14210—39, 16630—39, 17780—39, 19574—39, 6425—40, 9724—40, 8826—41, 9411—41, 19136—41, 2558—42, 3448—42, 3732—42, 7303—42, 10600—42, 13752—42, 14661—42, 245—43, 2549—43, 4657—43, 11784—43, 2506—44, 7213—44, 11213—44, 11501—44, 11817—44, 14504—44, 15492—44, 18778—44, 19954—44, 5689—45, 10272—45, 10969—45, 12057—45, 16759—45, 19707—45, 133—46, 5415—46, 5972—46, 8585—46, 14122—46, 15617—46, 17993—46, 5138—47, 5494—47, 5589—47, 9804—47, 10160—47, 11026—47, 16165—47, 17023—47, 5363—48, 6614—48, 8520—48, 10227—48, 11849—48, 18527—48, 6703—49, 6966—49, 9928—49, 10701—49, 11403—49, 13009—49, 16068—49, 16709—49, 575—50, 6477—50, 16991—50.

Šmašfščanai islošēja šchihš 62 sehrijas: 118, 246, 825, 2022, 2184, 2647, 2960, 3073, 3154, 3155, 3587, 3704, 3833, 3966, 4377, 4509, 4559, 5150, 5824, 5828, 5995, 6429, 6749, 6831, 7334, 7599, 7869, 8369, 8500, 9344, 9632, 9950, 10174, 10251, 10814, 11382, 12034, 12154, 12192, 12287, 12367, 13006, 13083, 13552, 14320, 14401, 14514, 14524, 15114, 15398, 15803, 15935, 16025, 16341, 16802, 16962, 17045, 17471, 18273, 18477, 19042, 19506.

Rīga. Bija gan ko brihnetees par iġahjuščā gada wehlo un šlto rudeni. Ne weens no wezajeem laudihm ne-atminejahš to pee-dšihwojis. Un tomehr ir wehl wehlaķā gada-laikā šlts rudens bijis. Rīgas kronika leezina, ka 1629. g. 1. dezembri semneeki wehl laufus arušči un par Daugawu malkas-plošti atnahťušči. 1878. g. 1. bez. brauza jau itin jauki ar kamauahm un arkli bija pašchobelēs pee meera nolikti.

Rīgas Latweešču amatneeku beedriba 6. janwari bedšinaja preešč nabagaku beedru behrneem egliti, preešč kam isleetaja eenah-kumu no wešibas wafara, ko tam noluhkam otrōš šwehtōš beedribas ruhme isrihoja un labprahtigas dahwanas, ko dašči beedri bija at-šuhťušči. Preeščneeku kundšes bija ruhpejuščas par eglites ap-puščloščhanu un dahwanu eepirščhanu. Tīfa apdahwinati kahdi 50 beedru un dešmit nebeedru behrni ar lafatineem, zepurehm, šchalehm, šahbazineem, rakštamahm leetahm, baltmaiši un šaldumeem. Pehz tam šahťahš wešibas-wafars taišamam beedribas šarogam par labu, no ka atlika kahdi 25 rub. Tā ka tagad wišš šaroga šapitals istaiša pahraf par 70 rub. E. M.

Mahju pahrdofšana. Awīše „Zeitung f. St. u. L.“ šino, ka iġahjuščā gadā ap Šurģeem Widšemē bija pahrdoti uš semneeku jeb klaušibas šemes 13,325 zemati, kuri kopā bija leeli 272,256

dahldeji un istaija 55,42 procentu no wišas klaufības semes. Beš tam tifa pahrdoti uš muišču semes 1630 zeemati ar 28,433 dahlbereem jeb 6,81 procentes no wišas muišču semes dahldera wehrtības. Tā pa wišam 14,955 zeemati jeb 300,789 dahlberi semes pahrgahjušči mašgruntneefu ihpaščumā, no kureem 1878. gadā 548 zeemati ar 16,530 dahlbereem semes tifa pirkti. Par dahlberu semes zaurmehrā maksāja:

1866/67 g. 150 rub. — kap.	1872/73 g. 142 rub. 34 kap.
1867/68 " 186 " — "	1873/74 " 148 " 77 "
1868/69 truhšt ihsto šinu	1874/75 " 155 " 49 "
1869/70 g. 157 rub. 58 kap.	1875/76 " 143 " 23 "
1870/71 " 142 " 87 "	1876/77 " 156 " 25 "
1871/72 " 153 " 80 "	1877/78 " 157 " 96 "

Krona mahju pahrdoššana Vidzemē. 1877. gadā kronis pahrdewa 10,670 defetinu semes par zaurmehrīgu maksu no 27 rub. 89 kap. par defetinu. Tā 1878. gadā 1. janv. bija pahrgahjuščas semneeku ihpaščumā 60,289 defetinas semes, par defetinu zaurmehrā maksājot 28 rubl. 5 kap. Vidzemes krona muiščas atnesahs semneekem jaw pahrdota seme pret nepahrdotu, tā 1 pret 387.

No Bilandes. Šeješnes Igaunu semkopības beedriba ir, tā „Safala“ šino, par 4000 rub. nopirkusi grunts plazi, uš lura ta buhwehs pati šawu beedribas namu. Buhwes materials tapšot jau šhini seemā peewests, lai nams taptu lihš nahkošam rudeni gataws. Beedribas namā buhšot eeriktetas ari istabas preekšč apmešanahs eebraulušeem lauzineekem-beedreem. Tāpat ari grib uš 2 puhra weetu leela gruntsplatšča cetaišt lofu šlolu. Wispirins išdos alžijas, no kurahm Holstwershofes šaimneeks Johans Minjons weens pats ir par 400 rub. un daubš zitas personas katra pa 100 rub. apsolijušees nemt. Tahlak beedriba ir nolohmušt aišdoššanas un kraššanas lahdi dibinat. Nauda tapšot aišdota tikai beedreem, zaur to doma panahšt beedru škaita wairoššanas.

Janus arktu rullis preekšč Vidzemes muišchahm Vidzemes gubernas waldisšanas patente no 11. bez. sub Nr. 107 iššudina pehz wišu muišču išmehišanas, kur Vidzemes muišneeku šaeima 1872. gadā nospreeda, tagad šastahditu arktu rullis preekšč Vidzemes muišchahm un nosata, ka šhis rullis buhtu nemams par mehru, atwehletahs nodoššanas (Willigungen) išdalot. Pehz šča arktu rulla ir Vidzemē 687 brunenezibas muiščas (Rittergüter), kurahm ir 3,783 arktu 37 dahlberu un 48 grasču semes. Uš Latweešču dalu atkrihtot 397 muiščas ar 1948 arkleem, 78 dahlbereem, 11 grascheem semes, un uš Igaunu dalu 290 muiščas ar 1834 arkleem, 39 dahlbereem un 37 grascheem. Wismasat arktu semes ir Pehrnowas aprinkim, tad nahšt pehz šahrtas šchahdi aprinki: Wilanda, Werawa, Žehšis, Riga, Walla, Walmeera un Tehrpata, tā ka beidšamajam aprinkim ir jo wairaf arktu semes. Bet kad škaita muišču škaitu, jeb aprinkus šaleel tahdā šahrtibā, ka tee aprinki, kurš jo masakas muiščas, pa preekšču nahšt un tee ziti pehz šahrtas, tad šasahšt ar Žehšu aprinki un šasškaita tahdā šahrtibā: Wallu, Rigu, Walmeeru, Werawu, Tehrpata, Wilandu un Pehrnowu. Tā Pehrnowas aprinkis ir tas, kur ir wismasat muišču, un wišahm muišchahm kopā jo masaks arktu škaitis, bet katrai muišchaj zaurmehrā tas leelatais semes plasčums. Wiswairaf muiščas semes ir Kopašcheem ar 36 arkleem un 77 dahlbereem semes, tad nahšt Jaun-Gulbene ar 33 arkleem 55 dahlbereem, Aija ar 19 arkleem 31 grascheem, Tarwaste ar 19 arkleem 14 grascheem. Jo masat muiščas semes ir muišchaj Bonawenturai pee Rigaš. Pawišam truhšt muiščas semes Waltera muišchaj un Weides muišchaj.

Tehrpataš uniwersitete. Starp preekščmeteem, kurus Tehrpataš uniwersitete išraudšijusi preekšč nahkošča gada preekšč goda algahm, ir trihs, kas šimejahs uš Baltijas buhšchanahm: 1) „Luterizigā basnija Vidzeme und Sweedru šikumu doššana“ preekšč teologijas fakultetes študentem; 2) „Baltijas semneeku buhššanas bruneeeku laiktōš“ preekšč juridikas fakultetes študentem; 3) „Šalihšinadama-kritiškā Vidzemes agrar-šikumu apluhkošana pehz Vidzemes semneeku šikumu grahmatahm no 1804—1860 gadam.“

Igaunu awiše „Safala“ rakšta šahds abonents, ka wišch išgahjušču gadu awiše uš šawu Wahzu wahrdu apštelejis, tagad wišch peenehmis Igaunu wahrdu, tadehšt ka winam, redšoščam un peedšhwojoščam, ka Igaunus iš deenas wairaf pahrwahžo, tā ištam Igaunim Wahzu wahrdš wairs nawa pa prahtam. Wiš wina rabineeki,

kur ušot šahdi 70, gribot šawus Wahzu wahrdus atmešt un atkal Igaunu wahrdus peenemt. Uš šcho šinojumu „Safalas“ redahžija peefihmē, ka tahdš nodoms winu loti eepreežina un ka wehšahs, lai daubš ziti dotat labai preekščšihmei pakat daritu, un wahrdus pehz Igaunu walodas šikumeem pahrgrošitu. Mehš domajam, ka ari Latweeščeeem waijadsetu wehrā šikt no Igauneem dotu preekščšihmi. Jo wahrdu apwahžinaščanā Latweešču buhs labakus fokus uš preekšču špehrušči, ne tā Igauni. Bet tagad, kur Latweešču tauta šahšt juštees par tautu, kur Latweešis šahšt drošči pazelt galwu un kur šawu dšimumu wairs par šainu ne-eerauga, tagad, domajam, buhtu laiks nahžis, kur mehš atpakat greeščamees pee šaweem jaukeem Latweešču wahrdem un iwešču buhšchanu no šemis nolratam. „B.“

No Igaunu robeščahm. Kad šaut šo šasam par mahhtizibu pee zitam tautahm, pee Turkeem un t. t.; tad dahšs par to pašmejahs un šolohahs. Bet ar šahdu teebu šmeijamees par ziteem, kad pašču mahjā weetahm nām zitati. Ne šahšt no Igaunijas robeščahm dšihwo R. mahjā gruntneeks, wežs puštis, no ka ir išdaudšinatš, ka šas warot dahšadas zilweku un kustoņu šlimibas dšeedet. Dahšči mahhtizigee šautini tiz šcheem meleem un šteidšahs, ne par dšeniš juhdešim nebehdadami, pee šchi břiħnuma-ahrišs uhdena pudeteħm un šahšs wišštuteem, kurus šhis išmekledams šinot un iššakot, no ka šlimiba žehlušees, jeb ziteem wahrdem šakot, šas šlimo zilweku waj kustoņi apbuhriš. Tad šahšt waj uhdeni appuhšot un pamehlot to šlimajam dot dšert.

Wiswairaf šcho ehromoto šwehteli apmeklejoš pawajardš. Šeelžemalās dšihwodamee, ihpašči krodšineeki, šahšta, ka gandrihš iš deenas prašot pehz žeta uš R. mahjahm.

Pats wišch ari išleekotees šeels ahriše un leeliješs, muhju šlimo draudšes mahžitaju, ja šhis pee wina etu, pa trihs deenahm un trihs šapešahm išahrštet. Dšird, ka tagad gribot šawu amatu par šimš rubl. pahrdot.

Tam pašchā draudšē preekšč šahda laizina notifa žihs mahhtizibas peerahdijums. Aštata mahjinā dšihwoja wihs ar šawu šeewinu, kuri šawā šarpā daudšreij kreetni šaruhšušchees. Reiš wihs išgahjis uš lauku, šeeewa weena pati palikušt mahjā un šahšt pahrdomat, ka waretu ar wiħru šalihšinatees un tāpat meerigi un šaderigi ša žiti laulati laudis kopā dšihwot. Tē eenahšt pahrs Tšhiganu mahminu, šas dakaredamas un deedeledamas no zeema uš zeemu wafajahs. Ari zaur „šahrtču šikšanu“ un „rošā luhkoššanu“ leelahs zilwekeem nahšamibu atšahšt un luhko zaur to šahdu gabalu maišes waj drehbes nolrahpt. Ir ari wehl šautini, ihpašči wežas mahmulinas, šas tiz un dšenahs lai ištahšta, waj deħlinam buhs „Kreewōš“ ja-eeet, jeb waj luteelite dabuhs wiħrinu.

Tā ari tē jau peeminetā mahjinā Tšhiganeetes, šaimneeži tahdu domigu redšedamas, tuhlin ušpraša, šas šchaj šaitot, uš šo šeewina ari ištahšta šawu gruhto šikteni. „Tā ir masa waina,“ Tšhiganeetes eesauzahs, „nahkošču nakti atneš šawas un wiħra laulajamās drehbes uš meščinu kur muhšu škuħras, gan mehš winas šapahrošim un tu redšē žil juhs laimigi dšihwoseet.“

Teeščam ar notizis pehz Tšhiganeešču wehšechanahs, šeewina aišnešuji laulajamās drehbes uš tumejo meščinu, kur Tšhiganeetes tahs eepahrinajuščas šamās kulbās un ar šteigšchanos aišteigušchahs uš muhju tehwijas ziteem apgabaleem, atkal šahdu blehdigu šiki išdarit.

Wehl no žitam mahhtizigahm domahm dahšči negrib un negrib atšahstees. P. p. mafee weejuti, šas šmiltis un šaušas lapas apšahrt greešdami, žihs ne šas ne-ēšot, tā par tahdeem pahrwehrtušchees žilweki. Tahdu amatu dabujot katra leelakā pilšehtā pirkt, šas šik ween tahdas weetas iššinot.

Kas nu tahdu amatu nopiržis, šas šik leekotees gultā eefšchā un mina gars aišeijot weesulōš, no žitu šaušču mantas gaušu nonemdami un mahjā pahrnešdami. Kad šahds palaidnis tahdu weesulōš aišgahjuščo meesu apgreesčot otradi, t. i. galwu tur kur šahjas un šahjas tur kur galwa bijušt, tad gars apmaldotees un žilwekam jābeidšahs.

Ir uš šapneem teel wehl no dahšča šeels šwars šikš. Dahšas mahmulinas ušnemahs winu ištahštichanu, jeb ka paščas šata, wehrā nolikuščas, tā wini noteekot. P. p. kad šapni ar lineem šrahdajot, tad augščā ari mironeem japuhlejošees. Kad ar uhdeni darbojotees,

tab buhšhot jaraud. Kad jahtneekus redšot, tab wehtras gaidamas 2c. Buhtu gan jau laiks, ka ari pehdejās mahnu atleekas drihši jo drihši no muhšu mihlās tehwiņas kluhtu isdelbetas. J. Purmall.

Zelgawa. Kurfemes gubernas awiše teel isfludinats, ka tirgošchana ar malku uš eelahm aišleegta un ka šchi fludinajuma pahrlahpeji kluhs pehž meera teefnešchu likuma 29. art. apštrahpeti. Pahrdošchanai janoteel uš tirgus-platšcha, pehž tam kad nošazitā tirgus nauda atlihdšfinata.

— Kurfemes gubernas Pahrwaldneeka eerehdnis preekšch ihpašchahm darišchanahm un juhras-školu inspektors kolegienrahts Mühlenberga f. ir zaur Waldošcha Senata ukasu par stahtsrahtu pa-augštinats.

— Par Kurfemes gubernas rentmeistaru ir eezelts kolegienrahts Gruner's.

— Uš urlaubi atlaisis unterošizeeris Mahrtinšch Galinšch ir p. g. 28. dezembri uš šcheijeenes dšlšszela pee wagonu riškošchanas nošpeests.

— Mehš ešam no peederigas pušes kluwušchi ušaižinati, lašitajus uš pasta-waldes daudšfahrtegem fludinajumeem ušmanigus darit, ka uš wišahm iš Baltijas gubernahm uš zitahm walšis weetahm šuhtamahm wehštulehm adreše Kreewu walodā ja-ušrakšļa, jeb mafakais wehštuku fanehmeja dšihwes weeta un familijas wahrds Kreewiškli ušrakštams, jo žitadi newar par wehštuku fahrtigu apšteleschānu galwot un pastilžoni ari naw peešpeesti, žitu walodu šinat, kā tika Kreewu.

Tukuma. Elejas Apšchu frogā ir diwi Šchihdi apžeeināti un wineem weens bruhs 15 g. wežs firgs no widuweja auguma, 10 rub. wehrtš, atnemts. Širga ihpašchneekam japeetežahš lihds 12. janwarim šch. g. pee Tukuma pilsteejas.

Randawa. Semites un Aišdšires muišchu ahršis, hošrahts Baldemars Horlacher's ir par kolegienrahtu pa-augštinats.

Druskas par mahju ruhpnēezibu. Laikrakštds jau daudš-fahrt par mahju ruhpnēezibu runats un pee firšs listš, ka lai šchē, muhšu prowinzē winai weetinu šataišitu un eesahktu winu ar tahdu pašchu ušžitibu kopt, kā winu jau šengabus Dahnu un žitās semēs kopt. — Luškotoees atpatak uš Tehrpatu, kur laikrakštds minetais ritmeisters Klaušon-Raas fgs no Dahneem pehž šawas metodes mahžibas-štundas roku darbds dewis, un uš minetā lunga runu Zelgawā jaleezina, ka ari pee mums mahju ruhpnēezibas šwars šahltš atšiht. Wehl jo wairat leezina leetas, kuras A. Kaufmana f. no Bramberges un J. Reimana f. no Pinkumuišchas Tehrpatā pagatawojšchi, un šo Klaušon-Raas f. bija lihds panehmis preekšch parahdšchanas, ka ir gan nešpehžams it ihšā laikā wišās tanis weenpadesmit mahžibas til tahlu nahkt, ka war patš no šewis tahlak mahžitees un ari žiteem tahdus darbus eerahdit. — Latw. awišes rakšta, ka Kulbigā ešot komiteja šastahdijušehš, kas apnehmušehš preekšch mahju ruhpnēezibas išplatišchanas štrahdat. Bet buhtu ari loti wehlejšams, kad ari muhšu školās waldiba par tam ruhpetos, kā Widšemes školās waldiba ir ruhpejušehš, lai školotaji un školotajās waretu školās mahju ruhpnēezibas darbus eerahdit un mahžit.

A—š—s.

No Kurfischeem. Dašchi šchejeenes jaunekli un šeltenites bija nodomajušchi, Kurfischneekus zaur teatra iškriškošchanu tagadejā šwehtkulaikā eepreežinat un beš tam wehl no eenahkumu atlikumu grahmatu krahtumi dibinat; bet kas wineem deemschehl bija japeedšihwo: zeen. šasnizkungs nelahwa školāšnamā teatri špehlet, jebichu peederigā pilsteefa un pagasta walde atwehleja un žitās žif ne žif uš tam derigas ruhmes nemaj naw.

—s.

No Chrgteem. Žigahjušchā gadā „Balt. Semk.“ neša dašchas eewehrojamas pamahžičhanas un likumu iškaidrošchanas, it ihpašchi pagasta amata-wihru želšchanas leetā, wehledamees, lai želšchanas notiktu jo brihwprahtigaki un ne-apspeesti; lai šapulze nekluhtu škaldita zaur to, ka winas ložeklus pa weenam eesauž aišdaritā istabā; lai wehlešchana notiktu wišeem kopā ešošcheem 2c. Beredams, ka redakžijai un lašitajeem buhs patiškami dabot šinat, kā šchee iškaidrojumi pee želšchanahm eewehroti, es ihšumā aprakšitšchu kā pee mums gahjis.

15. dezembri p. g. bija ša-aižinata walšis (pagasta) pilna šapulze. No 145 wehletajeem bija 103 atnahkuschchi. Wehlešchānu eesahla ar to, ka pagasta wežafajš un šrihweris no šapulzes istabas eegahja šewiškā istabā, kuras durwis bija aišdaritas. Tad tee pehž parastās fahrtas pirmš žaimneekus un tad balšotajus pa weenam šauza eekšchā lai no-

dob šawas balšis. Pehž balšu šaškaitiškānas otrā istabā gaidibamai šapulzei darija šinamu, ka tas patš tagadejais pagasta wežafajš ar 52 balšihm atkal uš preekšchu par tahdu išwehlets. — Bet ahrē, kas par brihnumu: tos žitus amata-wihrus nu wehleja pilnā šapulžē, pee walejahm durwihm! Dašchi šobgali žokoja, ka zeen. pagasta-wežafajš, kad wina weetā wihrs eezetams, atklahžibu jeb gaišmu tā newarot panest, kā tee žiti amata-wihri. Waj teefa, waj neeki, es nesinu, bet es šinu un to šina wiši, ka tahda fahrtibas dašchadiba jeb nelahrtiba atgahdina uš šarpibu, kā ta dašchās mahžās pastahw šarp „pašcheem“ un šaines behrneem. — Ušžihtigaku dalibu un labaku atšihšchānu ne kā šaimneeki pee wehlešchanas parahdija balšotaji, jo no 39 balšotajeem bija tika 3 atrahwušchees un no 36 atnahkuschcheem tika 12 tahdam pagasta wežafam balšis dewušchi, kas ne kahdas školās mahžibas naw bauidjis.

Buhtu loti wehlejšams, ka tas likums, pehž kura teem, kas beš aišbildinadama eem ešla uš šapulži naw nahkuschchi, 1 rub. f. štrahpes jamakšā, žif ne žif tiktu eewehrotš, kas lihds šchim pee mums ne kad naw notizis. Tadeht tab ari ir eeweešuji tahda glehwiba, ka reišeem pat ne puše no walšis pilnas šapulzes ložekleem naw šanahkusi. Bet wehl jo wairat jawehlejšahš, ka tahm žitahm nelahrtibahm pee amata-wihru želšchanas žele drihš kluhtu gals padarits.

No nahburgu pagasteem war ar ušteikšchānu Dgres-muišchas pagastu peeminet; jo tur wehlešchāna notikufe šapulzei kopā ešot un ari žitā šinā pehž likumu fahrtas.

—i—

Dinaburga. Tureenes žetuma inspektors pee žetuma pahrluškošchanas no kahda areštanta žižis ar nahi eewainots. Šewainojums naw nahwigs un par inspektora dšihwibu naw šo bauidtees. „Now. Wr.“ šino, ka nošeedšneeks kluhšhot nobots kara teefai preekšch apštrahpešchanas.

— „P. W.“ šino, ka pehdejā laikā šchē daudš neriktigu bešmit rubtu gabali išplatiti.

Maškawa. Uš Keišara Majestetes 25 gadu waldišchanas šwehtkeem nodomats 1880 g. iškriškot Maškawā tautiškū iškahdi.

— Maškawā eedšihwotaju škaits šchim brihšcham žneedšotees lihds 601,969 dwehšelem un proti: 354,047 wihreešchu un 247,922 šee-weešchu dwehšeles.

Piniā dašchās weetās jau tahl-runataji (telefoni) eewesti. Šeelakais tahlums, kur telefoni jau eetaišiti, žneedšotees lihds 18 werštehm.

Politikas pahršfats.

G. M. Rigā, 8. janw. **Muhšu Walšis waldibai** wareja želtees dašchas nepatiškānas, ja Šchir Ali buhtu gahjis uš Peterburgu. Tahš kluhs nowehrštas zaur to, ka generalis Kaufmanis — ja ahršemju awišes pareiši šino — Šchir Aliju ušaižinajis eet uš Tashkentū. Mehriš Astrachanas gubernā, kā iš „W. Wehtnešcha“ šinahm redšams, gandrihš jau ušluhktojams par nobeigtu. — Wišgaligā meera lihgums ar Turkeem — tā ahršemju awišes šino — jau ešot išdarits, bet ka tas ari jau buhtu parakšitš, šchodeen wehl nesino. Dšird, ka atlihdšinašchana, šo Turki muhšu waldibai maškahš šlaidrā naudā, nolikta uš 100 miljonu rubtu. — Bulgarijas šapuize, kas tureenes firštu želš, atlikta uš februara eesahkumu, tadeht ka wehl naw galā ar eepreekšcheeem darbeem. — Par jaunahm nodošchanahm, šo waldiba nolohmuši ušlikt dašchahm leetahm (šenneeku buhšchānas, šemkopiba 2c. neteek aišnementas), gribedama eenemšchanahš pawairot, mehš nešihm šlaidralas šinas til lihds ka likumi, kas uš tahm šihmejahš, buhs pašludinati. — Ministeris Walujews jau šahk atwešetotees. — Muhšu mihlotā Šemes-tehwa namā wiši pee labas wešelibas.

Ušganistana. Žakubs Rahns, šo wina tehws Šchir Ali behgdams ezehlis par pagaidu-waldneeku, zaur Angtu špošcho šeltu šahkot dotees uš šemes eenaidneeka puši un dširotees eenemt šawa nelaimigā tehwa waldibas-krešlu. Tā tad Angteem wehl nepeeteek ar ne-ašinai-neem ušwarešchanas-kroneem — wini grib ari eeguhtees šlawu, ka zaur šawu Žudijas šeltu ir šažehlušchi behlu pret tehwu!

Wahžija. Šeelahš, kā firšis Bismarks ar šawu preekšchikumu, pchž kura parlamenta runas-brihwiba aprobeschajuma, gan nenahš žauri, jo wišās tureenes awišes, pat ari konšerwativāš, ir pret šcho preekšchikumu. Kā šinams, firšis Bismarks ne kā ne-ušahk un uedara pawir-

fehns, bet wifu no pascheem pamateem, kã fadsihwẽ ar sweschu wahrdu mehds fazit gruntigi. Wina preekschlifums simejabs uf sozial-demo-kratu abstischanos parlamentã; scheem tas grib muti aishahst; bet Wah- zijas pawalstneeki atshst, la schi aprobeschotã noluhã deht teeliskam kluhtn aprobeschotas wisas tautas jeb winas weetneeku teeßbas un tadeht wini wif pretojabs schim nodomahm, it pareißi isskaidrodami, la sozia- listu stahdigeẽ zenteeni neween no Wahzu tautas, bet no wisas ziwili- seeretã pafaulẽ ir bahrgi noteefati un jau tadeht tagad wairẽ naw usluhjojami par tahdu seyrgru, kas ari prahtigeem zilwekeem waretu pee- lipt. Sozial-demokrati un wimu peefriteji tagad ar sawu neprahtigo abstischanos tikai wehl josos war fazelt, tikai weegsprahtigo zwifaaeru galwinã wini wehl war spofot, kã zitreis „bahla dahma“ Berlinẽ.

Franzija ministerei pa dalaí mainiti; ir eezelti wihri, kas ir dedsiigi republikaneeschi.

Wisjannafãs finãs un telegrami.

G. M. Riga, 9. janwari. **Anglijãs** koloniju (eegubto semju) walstã sekreters 5. janwari pee lahbas goda-malites aistahwejis Anglijãs politiku austruma (Turzijas) leetã un issazijis zeribu, la Berlinẽs lih gums piñigi klusshot ispißbits. Draubsiiga fatilshanahs ar **Kreeewijn** un zitahm leetwalstahm nelluhshot trauzeta. Karisch **Afganistanã** esot usluhjojams kã nobeigts. — Pehz finahm, kas pa tam no tureenes atnahstufas, Jakubs Rahns esot no Rabulas aishbedhsis, Afganistana esot gluschi bes waldbibas un Angli nesinot ar lo meeru noslehgt. — Tani paschã laikã turpretim atkal sino, la Jakubu Rahnu daschas tautinas speeshot uf meera lihgschanu, un kad wehl eewehro to Anglu setu, kas scho nelaimigã tehwa dehtu lahbrinat, tab wislabaki darisim, kad schini leetã nogaidisim, jo broschatas finãs. — Gemehrojama ir lahba Anglu walstã waldbibas lozetta isskaidroschana par Anglijãs turpmakeem no- luhkeem ar sawu industriju jeb ruhpneezibu. Ciropa un Amerikã ta esot no turgus pahsihta, tadeht Angli nu ar sawahm „engelschu smaltahm leetahm“ aplaimoschot Afriku. — Plimutes pißschã aishbegusch; kahdi 200 jatbati, tam nupat kã bija jabrauz

uf Indiju. Anglu armijas behgti gan naw reti, bet til daubf uf reisi to wehl ne kad ne-esot bijis. — **Turzija.** No Armenijas atnahstufas breeßmigãs finãs. Kurbi un ahrkahrigi Turku kara-pulki usbrutuschi Armeneescheem, noposijuschã lahbas 800 mahjas, jagahnijuschã Armeneeschu seewas un behrnus, notawuschã kntem zilweku un pabarijuschã wehl daschabus zitus breeßmu darbus. Kahrigais kara-pulks, kas atnahjis schim breeßmahm galu darit, naw ufturejees zitabi un postijis, laupijis, jagahnijis un dedsinajis tapat, kã wina preeßschgahjeji. — **Tureenes** augstakais basnijãs-tehws (pa- triarchs) schis breeßmas peerahdijis Turku waldbibai un luhdsis palihga. — Spreedums pret Suleimani paschã nu klaiji pasludinats. Schis nelaimigais Turku kara-wadonis pasaudẽ wifu sawu salbata godu un wisas teeßbas un teet uf 15 gadeem aissuhtis. Spreedumã Suleimanim usschãditas 12 winaas, starp tahm kã seelakã, la tas Schumlas armijai naw gahjis palihga.

Atbildes.

J. S. — B. m. No Juhju wehtules deemschehl nam isprotams, waj Jums ir teeßba, jawãs robeßschã medit, jeb nẽ, kas tas fintes atnehmejs un kas atkal ta „zetuma“ nospreedejs. To nesnadamam naw eespehjams, zereto isskaidrojumu dot.

D. Ishlioting, St. Wuthine. Kã Juhß parafstarees un uf scho adreßi lai mehß leetam suhtit 3 eß. „B. S.“! Teem jaunlungeem tanis pagafids laitam pa daubf maj malas, la ne wahrba un adreßes newar kã usschãst, la zilweß spehtu islastit. — Kad Jums tahba newala, tad mums ari naw wãlas nodarbotees ar wezo Egip- teeschu hiroglifeem.

D. Dun (?) dito. No nu seemas laikã kereet taurinus! Ußlipina 8 kap. mahrlu, wehtule ari atnah; bet kã ir tas rakstijã, uf kureeni lai suhta tas awi- ses? Dehli, dehli — waj til ween eset godprãtibas un apdomibas mahzijuschees!!

Andeles-finãs

no ißgahjuschas nedekãs der ari schonedel.
A. Wischnewsky (Rigã, Kungu-eeã Nr. 18).

Atbildoschais redaktors un isdewejs: **G. Mather's.**

No zensures atwehlets, Rigã, 9. janwari 1879.

Studinajumi.

Kã faderinajusches stahdãhs radeem un draugeem preekschã

Ana Kristing,
Jahnis Wsars.

Wez-Sachtu semkopibas-skola.

Ußgahdaschanas-komissija par Sofolow- ißcha eestahdi dara zaur scho sinamu, la Wez- Sachtu semkopibas-skola pee Zukuma war pa Jurgeem 1879. g. atkal jauni stoloni us- nemti tapt.

Tadeht top usazinatã, kas wehletos sawus dehtus jeb audsetnus schini stola litt is- mahzit, ne par wehtu, laikã preeksch Jurgeem peemeidetees pee stolas direktora, Sintenis kunga.

Preeksch nabageem jauneem zilwekeem, kureem nebuhtu eespehjams stolas nauðu aismahat, ir pa Jurgeem 1879. g. 2 brijw- weetas wãkã. Preeksch brijwstolenu ujnem- schanas ir schahdi diwi leezibas-raksti japee- neß: weens rakstis no jawa mahzitaja, la jaunais zilweß tahdu palihßfõu osteni peln, tas otrs rakstis no pagafia-walbes, la wusch ir nabagã un tam palihga wajjaga.

Waldbidama Senata ufoßi no 21. jan- wara 1877. g. Nr. 2626 pasludinata Wis- augstata pawehle par to, la Sachtẽ semko- pibas-skola kara-deeneßta ispißschãnanã sijn peeslãitita pee 3. kategorijas mahzibas weetahm.

Kuratorijums.

Dr. Porten,

ahrests ihpãschã preeksch außu un faklu stimi- bahm. Rigã, piß. leelajã Kaleju-eeã Nr. 2.

Kurstas gubernã ir lahãã muischã moderes weeta dabujama un tuhlin eeneemama. **Lihgumi ir ihpi labi.** Weetas pee- nehweja war ari apprejeta buht, jo wihẽ war ari darischnãs dabuht. Ißgahdaschanu usnemãhs Rudoißi'a grahmatu bode **Walkã.**

Weenas mahjas ar ehtahm labakã bußschãnã un 210 pũrea weetas seme ir tuhlin apãsch brijwãs rotas pahrodamas. Tuwãlas finãs pasneehj topmana C. Tadejewa bode. Jelgawã uf turgus platõcha, pretim Gerza apteckim.

Baltijas III. wispahrigãs sem- lopibas - isstahdes efekutiwas- komissijas adreße ir:

Rigã, Jurgu-eeã Nr. 1, rahstunga son Boetticher'a nama — statistikas fantori. **Effekutiwa-komiteja.**

Barnitawas pagafia lozetteem

ißdos jaunãs pafes 22. un 23. janwari seh. g. Rigã, Peterburgas preekschpillehtã, „Lustiga“ (Sicka) mahjuweetã.

„Kara kronikas“

10. burtnize ir tagad gatawa un dabujama wisãs grahmatu bodeß. 11. burtneeze, ar lo schi grahmata buhs piñigi isnahfufe, buhs pehz maj deenahm gatawa.

Walkã.

Daschãdas lamãnas, kã: weeglas, Finu, kã ari Peterburgas lamãnas, tab: droßklas, wãleji wahgi ar sehdekeem jahnds (Char à bancos) un zela-wahgi ir apstãtami un pahrodami pee wahju buhwetaja **Julius Schiermana.**

Uß lahãã ahrseenes nama rehliuuma mehß pahrodãdam no lehgera (ea)

150 dñerawu akmiãns

no labãlas fortes, 5 proz. sem isdoschanã- zenahm.

Fõrdinãnds Meijers un beedr., Rigã, Iwõlajã Smilshu-eeã Nr. 5, 1 tr. aug.

van Dyk

Rigã, leelã Smilshu-eeã.

Claytona

lokomobiles, tr. mashines,

Packarda

superfossati

augst- un mafatgradigi ar peesolita labu- ma apgalwoschãnu, kã kã ari tali-mehßli un wisãbas zitas lauffaimn. mashin. rihti.

„Baltijas Kalendars 1879. gadam,“

ißdots no Krogsemju Mitus, pißschõts ar bildi, ir dabujams; Rigã: Dibrila, Kapteina, Lũhawa un zitas kreetnãß Latw. grahm. pahrodawãß (pa weenam un leelãdõß puhlõß), un pee kaufmana Lerchenborffa (pa weenam un leel. puhlõß), **Jelgawã** Allunana gr. pahrd. (ari leel. puhlõß), **Walkã:** Rudolfa gr. pahrd., **Walmeera:** Treija gr. pahrd., **Rehßis:** Peterßona gr. pahrd., **Limbaschõs:** pee kaufmana Kaupinga **Tab wehl Pfawinãß:** pee pag. wez. Stutßchla, **Kõknesẽ:** pee skolotaja Bilßatneeta, **Aiß-Kraniklẽ:** pee skolotaja Baldawa, **Leetwahrdẽ:** pee Rafßina, **Angurpils:** pee strihw. Alßchua, **Peterburgã:** Anglijãß weefnijã un pee Jesus basnijãß.

Rustona Proktora lofo- mobiles un garainu ku- lamãß mashines. **Kaufchenbacha** stiftu kula- mãß mashines. **Richterã** stiteju kutamãß mashines. **Bakera** wehtiktu mashin. **Eksetu** mashin, arklus re. **Superfossatus** pahrdõd

Zieglers un beedr.
Rigã, pißschõlas Kalku-eeã Nr. 6.

Walkã.

Schis pißschõlas un aplahrtneß zeenijamai publikãi top zaur scho pãfinois, la sawu weikalẽ esmu pahreßhtis no Fuchß'a mahjas uf **paßcha** (senãl Baumann) mahju, eepretim bekerim kruise, un turu tagad ari zitas prezes, kã: wihnus, rumu, konjãku, smaltus Holãndeeschu trankus, sibilãß prezes re. re. Apßolidãms lehtãdõß zenas, kahrõtigu un tãisnu apdeeneschãnu, tuhßsu man lihßß schim dahwinato uszõzibu ari uf preekschu parahdit. **Georg's Wallner's.**

Gaujenes piß-, Pãlzmares- un Bormanu miischu

gipßa - laustuwẽß

ir atkal gipßis leelã wairumã salaußts un turpat par 5 kap. pußß, jeb jamãlts par 15 kap. pußß. Stõfãnu muischãß Wãbagãß dñirawãß dabujams.

F. W. Grahmann
Rigã.
Nikolai-eeã blãtus strehneeku dahrsam **lehgeris un isstahde** no wisãbas fortes **sem. mashinehm un rihteem.** **Superfossati un ma- schinu eka.**